

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 7/10), na prijedlog Radne grupe za izradu Informacije o stanju i funkcionisanju medija na području Zeničko-dobojskog kantona, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na nastavku 95. sjednice, održanom dana 24.01.2013. godine, donosi

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Informacija o stanju i funkcionisanju medija na području Zeničko-dobojskog kantona koju je sa ciljem izvršavanja programskog zadatka Vlade i Skupštine Zeničko-dobojskog kantona u 2012. godini izradila Interesorna radna grupa imenovana Rješenjem Vlade broj: 02-40-20797/12 od 25.09.2012. godine.

II.

Informacija iz tačke I. upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____ /12.

Datum, 24.01.2013. godine

Z e n i c a

PREMIJER

mr.sci. Fikret Plevljak, dipl.ing.

DOSTAVLJENO:

- 1x Ministarstvo za prostorno uređenje,
promet i komunikacije i zaštitu okoline,
- 1x Radna grupa za izradu Informacije o stanju i funkcionisanju medija
(Nađa Mišić, predsjednik),
- 1x Stručna služba Skupštine Zeničko-dobojskog kantona,
- 1x a/a.

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
Radna grupa za izradu
Informacije o stanju i funkionisanju
medija na području Zeničko-dobojskog kantona

I N F O R M A C I J A
o stanju i funkionisanju medija na području Zeničko-dobojskog kantona

Zenica, decembar 2012. godine

SADRŽAJ

1. Uvod	3
2. Pravna regulativa u oblast medija.....	4
3. Postojeća medijska struktura na području Zeničko-dobojskog kantona.....	5
4. Finansiranje medija	10
5. Zaključak sa prijedlogom mjera	19

UVOD

Nema dvojbe da su Bosna i Hercegovina i Zeničko-dobojski kanton prethodnih dvadesetak godina prošli težak period ratnih stradanja, postratnih i tranzicijskih protivrječnosti koje su ostavile značajan trag na sve sfere društvenog života pa tako i na medije.

Rat u Bosni i Hercegovini (1992.-1995.) je za posljedicu imao totalnu podjeljenost s etničkim predznakom. Podjeljenost se dogodila i u sferi medija. Rat je, drugim riječima, za posljedicu imao podjelu na tri potpuno odvojena medijska sistema, među kojima, i to u najdoslovnijem značenju te riječi, nije postojala nikakva komunikacija.

Profesionalna novinarska logika da se javnost integralno upozna s činjenicama, u tom periodu bila je u potpunosti odsutna.

Dejtonski mirovni sporazum je osim zaustavljanja rata uticao i na povlačenje ratnohuškačkog novinarstva koje je dobrim dijelom karakteriziralo stanje medija prije njega. U tom periodu dolazi do prvih naznaka promjena u položaju novinarske profesije u prepoznatljivom pozitivnom smislu. U prvom redu to je kvalitetni pomak u slobodi novinarskog izražaja. Razlozi za to su višestruki.

U pitanju je, prije svega, stalan rast broja međunarodnih organizacija koje pomažu, ali i nadziru profesionalnu transformaciju medija u BiH. U prilog slobodi informisanja ide i odluka, o izmjeni Zakona o krivičnom postupku i ukidanja krivičnih kazni za klevetu i uvredu, kojim se ukida raširena praksa tretiranja uvrede i kvalitete kao krivičnih djela, i za njih se umjesto zatvorske, dopušta izmirenje samo novčane kazne.

Društvene promjene, sa svim što one posljednjih godina podrazumijevaju, na dosta uvjerljiv način, ogledaju se i u sferi elektronskih medija. U posljednjih deset godina došlo je do naglog porasta broja radijskih i TV stanica. Za ovaj rast prije svega zaslužna je liberalizacija mogućnosti njihova pokretanja-posebno pokretanja onih u privatnom vlasništvu. Rezultat takve liberalizacije je veliki porast broja privatnih radio i TV medija, lokalnog obilježja prije svega.

Sloboda javnog informiranja obuhvata slobodu izražavanja misli, slobodu prikupljanja, istraživanja, objavljivanja i širenja informacija, slobodu štampanja i distribucije štampe i drugih javnih glasila, te proizvodnje i emitovanja radijskog i televizijskog programa, slobodu primanja ideja i informacija, kao i slobodu osnivanja pravnih subjekata za obavljanje djelatnosti javnog informisanja. Sloboda štampe je nophodna demokratskom društvu. Sve vlade bi morale proklamovati, štititi i poštovati raznovrsnost novinarskih medija u svim njihovim oblicima, kao i njihove političke, kulturne i društvene misije. Sve države dužne su osigurati medijima uživanje pune zaštite nezavisnog sudstva i vlasti u obavljanju svoga posla. To se naročito odnosi na odbranu novinara i drugog redakcijskog osoblja od fizičkih napada i bilo kog oblika uznemiravanja. Pravosudni organi moraju pažljivo istraživati i kažnjavati svako kršenje prava, kao i prijetnje uskraćivanjem tih prava.¹

¹ Evropska povelja o slobodi štampe

1. PRAVNA REGULATIVA U OBLASTI MEDIJA

Sloboda izražavanja i sloboda medija zagantovane su Ustavom BiH, Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, kao i Zakonom o komunikacijama. Također, Kodeks za uređivanje radio i televizijskog programa Regulatorne agencije za komunikacije (RAK) elektronskim medijima garantuje slobodu pristupa informacijama, slobodu istraživanja i slobodu od vanjskih uticaja na uređivačku politiku i rad, u skladu sa članom 19. Opšte deklaracije o ljudskim pravima. Ove slobode također su garantirane i zakonima o javnom informisanju i zakonima o medijima u kantonima F BiH, kao i u Zakonu o zaštiti od klevete.

Zakonom o komunikacijama („Službeni glasnik BiH“, broj:31/03, 75/06 i 32/10) se regulira oblast komunikacija u Bosni i Hercegovini i uspostava i rad Regulatorne agencije za komunikacije u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine koji predviđa uspostavu i funkcionisanje zajedničkih i međunarodnih komunikacijskih sredstava. Komunikacije uključuju telekomunikacije, radio emitiranje (uključujući kablovsku televiziju) i usluge i sredstva koja su s tim u vezi. Zakonom o komunikacijama BiH propisani su između ostalog principi emitiranja programa kao i nadležnosti Regulatorne agencije za komunikacije Bosne i Hercegovine, u daljem tekstu RAK.

RAK djeluje kao funkcionalno nezavisna i neprofitabilna agencija koja reguliše RTV sektor, javne telekomunikacijske mreže i izdavanje licenci, te definiše uvjete za rad zajedničkih i međunarodnih komunikacijskih struktura. RAK planira, koordinira, alocira i dodjeljuje na upotrebu radijski frekvencijski spektar.

RAK je ključno tijelo za nadzor i regulaciju elektronskih medija, dok se pitanjima novinarske etike i profesionalizma u štampi bavi Vijeće za štampu BiH.

Vijeće za štampu daje mogućnost javnosti da reagira na neprofesionalno pisanje štampe. Vijeće nema pravo određivanja sankcija medijima zbog kršenja Kodeksa za štampu, već ima ulogu medijatora i savjetnika između žalitelja i medija, upućuje na korištenje novinarskih metoda ispravku pogreški: objave demanta, ponovnog izvještaja sa ispravkom pogreške, te izvinjenjem uredništva.

Vijeće štiti medije od pritisaka i uticaja na uređivačku politiku, odbacujući žalbe koje nemaju osnova u kršenju Kodeksa, već ličnoj procjeni žalitelja.

Zakonom o javnom radiotelevizijskom sistemu Bosne i Hercegovine uređuju se Javni radiotelevizijski sistem u Bosni i Hercegovini i odnosi tri javna RTV servisa i zajedničkog pravnog subjekta unutar tog sistema, kao i njegova djelatnost i organizacija. U okviru Javnog radiotelevizijskog sistema u BiH realizuju se principi i obaveze predvođeni ovim zakonom i drugim važećim zakonima u oblasti javnog emitiranja.

Na kantonalnom nivou oblast medija regulisana je Zakonom o javnom informisanju („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj:13/98), ovim zakonom garantuje se sloboda javnog informisanja, osnivanje, izdavanje i prestanak rada javnih glasila, uređivanje javnih glasila, odgovornost u javnom informisanju, objavljivanje saopćenja, odgovora i ispravki.

Osim pomenutih zakonskih propisa i pravila koji regulišu oblast medija, slobode izražavanja i medija regulisane su i Zakonom o zaštiti od klevete i Zakonom o slobodi pristupa informacijama.

U oba entiteta je na snazi Zakon o zaštiti od klevete, kojim je kleveta izmještena iz krivičnog i prebačena u domen građanskog prava, a eventualna suđenja iz krivičnog u parnični postupak. Zahvaljujući tome, novinari u BiH jedini u Jugoistočnoj Evropi već nekoliko godina zbog klevete ili uvrede ne mogu biti osuđeni na kazne zatvora ili na visoke novčane kazne.

Ovakav Zakon suštinski ohrabruje slobodu štampe i slobodu izražavanja, ali podrazumijeva i odgovorne medije i odgovorne novinare. Novinari će odgovarati i snositi posljedice za klevetu tek ukoliko su „namjerno ili iz nepažnje iznijeli ili prenijeli izražavanje neistinite činjenice“.

Zakon o slobodi pristupa informacijama („Službene novine F BiH“, broj:32/01) je iznimno napredan zakon koji uspostavlja princip da se informacija koja se nalazi u posjedu javnih institucija i vlasti tretira kao vrijedan javni resurs. Ovim zakonom također se ističe da pristup takvim informacijama promovise veću transparentnost i odgovornost tih institucija i vlasti uopšte, zbog čega javne institucije i vlasti imaju obavezu

da te informacije učine dostupnim javnosti. Zbog toga svaka osoba ima pravo pristupa takvim informacijama. Slobodan pristup informacijama ograničen je samo kada je riječ o informacijama kojima se može nanijeti ozbiljna šteta državi (npr. u pogledu vanjske politike, odbrane, javne sigurnosti, monetarne politike, sprečavanja kriminala), kada se informacija odnosi na povjerljive poslovne interese treće strane te kada je ugrožena privatnost trećih lica. Međutim, ako se dokaže da je u interesu javnosti čak i ovakve informacije mogu se dati na uvid.

Donošenje Zakona o slobodi pristupa informacijama, kao naprednog pravnog teksta od velike je koristi za medije iako njegova procedura primjene često može biti prespora za novinare kojima treba brza reakcija javnih institucija. Zbog toga, za sada je korištenje ovog Zakona ograničeno, ali se bilježi stalni porast upita za ostvarenje prava na slobodu pristupa informacijama u posjedu javnih institucija i organizacija.

2. POSTOJEĆA MEDIJSKA STRUKTURA NA PODRUČJU ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

Zaključkom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, zadužena je radna grupa za izradu Informacije o stanju medija na području Zeničko-dobojskog kantona, koja je podatke o broju, vrsti medijima, o osnivačima, obliku vlasništva, izvorima finansiranja, geografskoj pokrivenosti medija, dominantna vrsta priloga kroz osnovne novinarske forme, te broj zaposlenih po stručnoj spremi, prikupila od nadležnih općinskih službi i medija sa područja Zeničko-dobojskog kantona.

Na osnovu prikupljenih podataka utvrđeno je da su na području Kantona registrovana **45** medija.

R/B	OPĆINA	TV STANICE	RADIO STANICE	PRINTANI MEDIJI	NOVI MEDIJI	UKUPNO
1.	ZENICA	1	3	2	6	12
2.	VISOKO	2	2	-	3	7
3.	KAKANJ	1	1	1	1	4
4.	MAGLAJ	1	1	1	1	4
5.	TEŠANJ	3	2	-	-	5
6.	ZAVIDOVIĆI	1	1	-	-	2
7.	BREZA	-	1	-	-	1
8.	ŽEPČE	-	2	-	2	4
9.	OLOVO	-	1	-	-	1
10.	VAREŠ	-	1	1	-	2
11.	USORA	-	1	-	-	1
12.	DOBOJ-JUG	-	1	1	-	2
TOTAL		9	17	6	13	45

Iz predočenih podataka jasno se vidi da u medijskom prostoru na području Zeničko-dobojskog kantona dominiraju radio stanice (17). Od 12 općina, njih 6 ima registrovane TV stanice, dok printane medije imaju njih 5. Očigledan je veliki porast konzumenata novih medija (veb portali), te je za očekivati da će se i u ostalim općinama uskoro formirati ovi tipovi medija. Veoma bitno je istaći da na području Zeničko-dobojskog kantona egzistira mnogo veći broj novih medija, ali samo 13 portala je registrirano kroz preduzeća, udruženja ili agencije.

Struktura informativnog sistema u lokalnim organima vlasti na području Kantona

Informacijom o informativnim sistemima u lokalnim organima vlasti na području Kantona nastoji se, između ostalog, sagledati da li su u općinskim organima uprave formirane informativne službe i službe za odnose sa javnostima, te drugi oblici informiranja javnosti od strane nositelja lokalne vlasti. S tim u vezi prikupljeni su podaci o funkcionisanju navedenih službi, kadrovskim potencijalima, te ispunjavanju zakonske obaveze o slobodnom pristupu informacijama.

Pregled stanja informativnog sistema u općinama Kantona je prikazan je u tabeli:

Općina	Web stranica i osnovni sadržaji	Informativna služba/način komunikacije sa lok.medijima	Ugovori s medijima- o oglašavanju	Bilten općine	Postojanje službe za odn.s javnostima/ način komuniciranja sa eksternim javnostima
ZENICA	DA-osnovne informacije	DA/promotivne publikacije, neformalni susreti s medijima	DA	DA	DA
KAKANJ	DA-osnovne informacije	DA	DA	DA	DA
VISOKO	DA-osnovne informacije	NE	DA	NE	NE-putem kabineta načelnika (službenik za odnose s javnošću)
BREZA	DA-osnovne informacije	NE	Oglašavanja po potrebi	NE	NE/na osnovu Strategije komuniciranja s javnošću
VAREŠ	DA-osnovne informacije	NE	NE	DA	NE/putem službe za opću upravu
OLOVO	DA-osnovne informacije	NE	NE	NE	NE/informacije se daju po potrebi
ŽEPČE	DA-osnovne informacije	DA/javne rasprave, promotivne publikacije, neformalni susreti s medijima	NE	DA	NE/službenik za informiranje
ZAVIDO VIĆI	DA-osnovne informacije	DA/javne rasprave, promotivne publikacije, neformalni susreti s medijima	NE	DA	NE/putem kabineta načelnika
MAGLAJ	DA-osnovne informacije	NE	DA	DA	NE/putem službe načelnika i Vijeća
TEŠANJ	DA-osnovne informacije	DA	DA	DA	DA
USORA	DA-osnovne informacije	DA/javne rasprave	DA	DA	NE/putem službenih saopćenja
DOBOJ-JUG	DA-osnovne informacije	NE	NE	DA	NE/putem referenta za odnose s javnošću

Iz predočenih podataka u tabeli vidljivo je da je stanje neujednačeno kada je u pitanju funkcionisanje sistema za odnose s javnostima. Sve općine imaju uređene web stranice, ali informativne službe u općinama imaju formirane općine Zenica, Kakanj, Žepče, Zavidovići, Tešanj i Usora.

Službe za odnose s javnostima imaju formirane općine Zenica, Kakanj i Tešanj, dok se u ostalim općinama komunikacija s javnostima odvija uglavnom putem kabineta načelnika ili „referenta za odnose s javnošću“ koji djeluje u okviru drugih općinskih službi.

Elektronski mediji- Radio- televizija, odnosno, televizijske stanice

Elektronski mediji su mediji čije je izvještavanje i prijenos poruke zasnovano na elektroničkim uređajima, za razliku od printanih medija koji se, također, stvaraju elektroničkim putem, no čiji je krajnji proizvod otisnut na papiru (novine, knjige).

Iz podataka prikazanih u tabeli broj 1 vidljivo je da na području ZDK ima 9 registriranih TV stanica, od kojih su traženi podaci prikazani u tabeli broj 3:

MEDIJ	<i>ZENICA</i>	<i>VISOKO</i>	<i>KAKANJ</i>	<i>MAGLAJ</i>	<i>TEŠANJ</i>	<i>ZAVIDOVIĆI</i>	<i>VISOKO</i>	<i>TEŠANJ</i>	<i>TEŠANJ</i>
	RTV ZENICA	RTV VISOKO	NTV IC	RTV MAGLAJ	TV AMNA	KABLOV.TV	KABLOV.TV	SMART TV	RA TV JELAH
OSNIVAČ	Općina Zenica	Općina Visoko	Privatna lica	Privatna lica	Privatno lice	Privatno lice	Privatno lice	Privatno lice	Privatno lice
OBLIK VLASNIŠTVA	Mješovito vl. Općina Zenica 67,52%, sitni udjelici 16,70 RTVZE15,78%	Državna	Privatna	Privatna	Privatna	Privatna	Privatna	Privatna	Privatna
IZVORI FINANSIRANJA	Vlastiti komercijalni program 65% i budžet 35%	Vlastiti komercijalni program 70% i budžet 30%	Vlastiti komercijalni program	Vlastiti komercijalni program	Vlastiti komercijalni program	Vlastiti komercijalni program	Vlastiti komercijalni program	Vlastiti program	Vlastiti komercijalni program
TEMATSKI SADRŽAJ	Informativni, zabavni, rekreativni, kultura i sport	Informativni, zabavni, rekreativni, kultura i sport	Informativni, zabavni, kultura i sport	Informativni, zabavni, rekreativni, kultura i sport	Informativni, zabavni, rekreativni, kultura i sport	Informativni, zabavni, rekreativni, kultura i sport	Informativni, zabavni, rekreativni, kultura i sport	Informativni	Zabavni, komercijalni, informativni
GEOGRAFSKA POKRIVENOST	Lokalna	Lokalna	Regionalna, kantonalna, lokalna	Regionalna, lokalna	Regionalna, kantonalna	Lokalna	Regionalna, kantonalna	Lokalna	Lokalna
DOMINANTNA VRSTA PROGRAMA	Vijest, izvještaj, reportaža	Vijest, izvještaj	Prilog, reportaža	Vijest, izvještaj, reportaža	Vijest, izvještaj, reportaža	Vijest, izvještaj	Vijest	Reportaža	Vijest, izvještaj, reportaža
BROJ ZAPOSLENIH PO STRUČNOJ SPREMI	17 radio 7 i televizija 10 (6VSS, 11 SSS)	7 radio 3 i televizija 4 (2 VSS, 5 SSS)	7 (4 VSS, 3 SSS)	4 (VSS, 2 VŠS, 1 SSS)	3 VSS	Nema podataka	1 VSS	1 novinar	2 SSS
VLASTITI PREDAJNICI	DA	DA	Da	Da	Nema podataka	Nema podataka	Nema podataka	Ne	Ne
VLASTITI PROGRAM U	70%	68%	40%	40%	Nema podataka	Nema podataka	Nema podataka	60%	60%
DNEVNE INF. EMISIJE I TERMIN	Dnevnik, Zenica danas 19,00	Aktuelnosti 20,30	Vijesti 20,00	Dnevnik, Reporter	Nema podataka	Nema podataka	Nema podataka	10 minuta	Vijesti 14,00; 16,00; 20,00

U prethodnoj tabeli su navedeni registrirani, u javnom ili privatnom vlasništvu, elektronski mediji-televizijske stanice i kablovske televizije- operateri u čijim programima su zastupljeni programski sadržaji. U Zenici, Visokom i Maglaju egzistiraju tri preduzeća u okviru kojih su zastupljeni i radio stanice i televizijske stanice, s tim što je RTV Maglaj u privatnom vlasništvu. U Kaknju i Tešnju egzistiraju po jedna privatna televizija, dok su u Zavidovićima, Visokom i Tešnju zastupljene i kablovske televizije, navedene u drugom dijelu tabele 3. Većina ovih medija imaju i zvanične internet stranice sa istaknutim informacijama i programskim sadržajima. Treba napomenuti da su razlike u funkcioniranju radio- televizija složenije u odnosu na kablovske televizije (oprema, ljudski resursi, zastupljenost informativnog programa i sl.), što se može vidjeti u tabeli, i u tom domenu treba praviti razliku u poimanju medijske strukture elektronskih medija u Zeničko- dobojskom kantonu.

Elektronski mediji- radio stanice

Na području Zeničko-dobojskog kantona registrirano je 17 radio stanica. Od tog broja, a kako je vidljivo u tabeli broj 1., najveći broj ih je zastupljen na području općine Zenica-3, zatim slijede općine Visoko, Žepče i Tešanj sa po dvije radio stanice. Ostale općine imaju po jednu registriranu radio stanicu.

Pregled radio stanica sa osnovnim podacima je dat u tabeli:

OPĆINA	RADIO STANICA	OBLIK VLASNIŠTVA	GEOGRAFSKA POKRIVENOST	ZAPOSLENI NOVINARI(SS)	VLASTITI PROGRAM
ZENICA	<i>RADIO ZENICA</i>	Državna 67,5% privatna 32,5%	Regionalna, kantonalna	7 novinara	90%
	<i>BM RADIO</i>	Privatna	Regionalna, kantonalna	5 (1VSS, 2VŠS, 2SSS)	97,5%
	<i>RADIO ZENIT</i>	Privatna	Regionalna, kantonalna	3 novinara	100%
VISOKO	<i>RADIO VISOKO</i>	Državna	Lokalna	2 SSS	81,9%
	<i>RADIO Q</i>	Privatna	Regionalna, kantonalna	1	95%
KAKANJ	<i>RADIO KAKANJ</i>	Privatna	Lokalna	1	98%
BREZA	<i>RADIO BREZA</i>	Privatna	Regionalna, kantonalna	3 novinara	100%
VAREŠ	<i>HRVATSKI RADIO BOBOVAC</i>	Privatna	Lokalna	2 novinara	97,17%
OLOVO	<i>RADIO OLOVO</i>	Državna	Lokalna	3 (2VSS, 1SSS)	80%
ŽEPČE	<i>RADIO ŽEPČE</i>	Državna	Lokalna	3 (1VSS, 2SSS)	80%
	<i>RADIO POSTAJA ŽEPČE</i>	Privatna	Lokalna	1 novinar	93%
ZAVIDOVIĆI	<i>RADIO 1503</i>	Privatna	Lokalna	1 novinar	90%
MAGLAJ	<i>RADIO MAGLAJ</i>	Privatna	Lokalna	4 novinara	Nema podataka
TEŠANJ	<i>RADIO TEŠANJ</i>	Privatna	Lokalna	2 novinara	90%
	<i>ANTENA ADIO</i>	Privatna	Regionalna, kantonalna	5 (1VSS, 4SSS)	100%
USORA	<i>RADIO USORA</i>	Državna	Lokalna	1 SSS	90%
DOBOJ-JUG	<i>RADIO ZOS</i>	Privatna	Lokalna	2 novinara	80%

Na području dvanaest općina Zeničko- dobojskog kantona egzistira 17 radio stanica, od kojih je pet (5) u državnom vlasništvu. Radio Zenica i Radio Visoko djeluju, kao poslovne jedinice u okviru javnih preduzeća Radio- televizija, dok su Radio Usora, Radio Žepče i Radio Olovo zasebni mediji. Navedene radio stanice emitiraju program putem vlastitih predajnika, ograničavajući se signalom, uglavnom, na lokalnom nivou, po utvrđenim pravilima Regulatorne agencije za komunikacije. Radio stanice, u prosjeku, upošljavaju po tri novinara. Radio stanice u prosjeku imaju od 60%-100% vlastitog programa.

Novi mediji- portali

Najznačajnija razmjena informacija, posljednjih godina, odvija se putem Interneta i veb stranica, odnosno kroz *nove medije*. Osnovna karakteristika novih medija je brz protok informacija različitog sadržaja iz zemlje i svijeta. Informacije prosljeđene putem novih medija dostupne su građanima 24 sata dnevno.

O ovoj vrsti medija potrebno je naznačiti da u Zeničko- dobojskom kantonu egzistira na desetine portala, ali je znatno manji broj njih registriran putem udruženja, agencija ili preduzeća. Stoga se u ovoj informaciji bavimo samo registriranim portalima, dok se za većinu neregistriranih portala, ali evidentnih na internetu, teško može utvrditi odgovorna osoba ili sjedište.

U tabeli 3 su prikazani novi mediji- portali na području Zeničko- dobojskog kantona:

MEDIJ- PORTAL	REGISTRIRAN	SJEDIŠTE
Visoko.co.ba	Agencija za promotivne usluge (1998.)	Visoko, Musala br.1
Zenicablog.com	UG Zenicablog- Društvo za slobodnu razmjenu informacija i promicanje vrijednosti Zenice (2005.)	Zenica, Kanal br. 124
7dana.info	UG Društvo za promociju poslovnog okruženja- monitor Zenica (2006.)	Zenica, Sarajevska br. 330
Biznis-monitor.com	UG Društvo za promociju poslovnog okruženja- monitor Zenica (2006.)	Zenica, Sarajevska br. 330
Magazinplus.eu	Magazin plus d.o.o.	Visoko, Carica br. 26
Zepce.info	Udruga informatiča klik Žepce	Žepče, Bistrica bb
Zepceonline.com	SZR Biznis servis	Žepče, Ulica prva bb
Maglaj.net	Magnet studio d.o.o.	Maglaj, Aleja Ilijana bb
Kakanjlive	UG MediaKa-Net (2009)	Kakanj, A. Izetbegovića br. S2
ViPromo.ba	Agencija za promotivne usluge ViPromo	Visoko, Kralja Tvrtka br. 13
Zenica-online.com	Internet usluge Justo	Zenica, Travnička cesta br. 40
b-93.info	„Yes“ d.o.o.	Zenica, Titova br.54
Zenica24sata.com	UG „Istok- Orijent“	Zenica, Armije RBiH br. 2

Na području Zeničko-dobojskog kantona, prema dostupnim informacijama, ima 13 novih registriranih medija, i to u općinama Zenica, Visoko, Žepče, Maglaj i Kakanj. Tematika koju obrađuju je raznovrsna, od informativne, zabavne, privredne, sportske i slično. Broj posjetilaca se određuje kroz dnevne, sedmične i mjesečne posjete portalima, a jedan broj njim periodično upoznaje o ostvarenim posjetama provedenim na, recimo, Google Analytics. Dnevno, posjete pojedinim portalima se kreću u granicama od 10, 18, 8000 do 10.000 posjetilaca, sedmično od 10.000 do 60.000 posjetilaca, mjesečno od 20.000 do 250.000 ili godišnje ostvaruju preko milion posjeta.

Broj posjetilaca zavisi od kontinuiteta portala, kvaliteta informacija ili aktuelnosti ponuđenog sadržaja. Da bi se plasirale informacije preko ovog tipa medija, nije utvrđen standard rada portala, kao što je prostor, broj zaposlenih, registracija i sl. Međutim, iz tabele se može vidjeti da su neki portali ozvaničili svoj rad prije više od deceniju, dok se novi portali na jednostavan način, kupovinom domene, iznova pojavljuju na internetu ili vremenom prestaju raditi.

Printani mediji

U slijedećoj tabeli je dat pregled printanih medija na području Kantona, kao i kapaciteti kojima mediji raspolažu. Analizirajući podatke iz tabele, evidentno je da na području Zeničko-dobojskog kantona ne izlaze nijedne dnevne novine.

U općini Zenica postoje dva printana medija: „Naša riječ“ i „Superinfo“. „Naša riječ“ je jedini printani mediji na području Kantona, koji izlazi sedmično. Ovaj mediji je dostupan na cijelom području Kantona. „Superinfo“ je dvosedmični magazin koji se štampa u tiražu 20.000-30.000 besplatnih primjeraka, a zapošljava 8 novinara. Superinfo pokriva područje Zeničko-dobojskog i Srednjobosanskog kantona.

U ostalim općinama se radi o novinama koje uglavnom obrađuju informacije vezane za matičnu općinu. U Kaknju se izdaju „Kakanjske novine“ u tiražu od 2000 primjeraka, a izlaze dva puta mjesečno. U Varešu izlazi list „Bobovac“ u izdanju HKD „Napredak“. Tiraž lista je 1200 primjeraka. U općini Doboj-Jug se izdaju „Naše novine“, a svojim izdanjima pokrivaju regiju Doboj. U općini Maglaj se izdaju „Maglajske informativne novine“ u tiražu od 1000 primjeraka po izdatom broju.

	ZENICA	ZENICA	VAREŠ	MAGLAJ	DOBOJ - JUG	KAKANJ
OSNOVNI PODACI	NIPD „NAŠA RIJEČ“	SUPERINFO	LIST VAREŠKIH HRVATA „BOBOVAC“	„MAGLAJSKE INFORMATIVNE NOVINE“	NAŠE NOVINE	KAKANJSKE NOVINE
OSNIVAČ	Općina Zenica	Feđa Jovanović, dipl. oec	HKD „Napredak“	Općina Maglaj	Radio Gradina	P.U.D. „Kakanjske novine“
OBLIK VLASNIŠTVA	Privatna	Privatno	Privatna	Državna	Privatna	Privatna
IZVORI FINANSIRANJA	Vlastiti komercijalni i program	Marketing	Vlastiti komercijalni program, donatori	Budžet	Komercijalni	Vlastiti komercijalni program
TEMATSKI SADRŽAJ MEDIJA	Informativni i zabavni, rekreativni, kultura i sport	Izvištavanje o svim segmentima javnog i društvenog života regije Centralna BiH	Informativni, kultura i sport	Informativni zabavni, rekreativni, kultura i sport	Informativni	Informativni
GEOGRAFSKA POKRIVENOST MEDIJA	Regionalna /kantonalna	Zeničko-dobojski i Srednjobosanski kanton	Lokalna	Lokalna	Regionalna i (bivša regija Doboj)	Lokalna
DOMINANTNA VRSTA PRILOGA KROZ NOVINARSKO FORME	Vijest, izvještaj, reportaža	Vijest, interviu, flash vijest, reportaža	Vijest, reportaža	Izvještaj, reportaža	Aktuelnosti iz lokalnih sredina	Vijest, izvještaj, reportaža
BROJ ZAPOSLENIH NOVINARA PO STRUČNOJ SPREMI	6 novinara (VSS)	Osam novinara od čega je četiri sa VSS, dva diplomirana novinara	Nema podataka	3 novinara; (1 VSS, 2-SSS)	1 novinar	1 novinar

IZDAVAČ:	NIPD „Naša riječ“	„Superinfo“ doo Zenica	HKD „Napredak“ Vareš	JU Dom kulture „Edhem Mulabdić“	Radio Gradina	„Labirint“ Zenica
TIRAŽ PO IZDATOM BROJU	Cca 5.000 komada	Minimalni tiraž 20.000 – 30.000 besplatnih štampanih primjeraka + cca 10.000 on line primjeraka izdanja	1.200	1.000	2.000 mjesečno	2.000 komada
TIP NOVINE (DNEVNE, SEDMIČNE)	Sedmične	Dvosedmični magazin	Mjesečne	-	mjesečni	15-dnevne
UKUPNO IZDATO BROJEVA U TOKU GODINE	52-53 broja	24-26	12 brojeva	5 brojeva		24 broja

3. FINANSIRANJE MEDIJA NA PODRUČJU ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

Mediji na području Zeničko-dobojskog kantona, finansiraju se dijelom iz kantonalnog i općinskih budžeta kroz tekuće transfere i programe podrške medijima, dijelom iz vlastitih prihoda ostvarenih kroz realizaciju sopstvenih komercijalnih programa i dijelom iz ostalih prihoda. Finansiranje najvećim dijelom zavisi od oblika vlasništva pojedinih medija. Finansiranje medija u privatnom vlasništvu je uglavnom zasnovano na vlastitim prihodima ostvarenim emitovanjem sopstvenog komercijalnog programa.

Radi cjelovitog sagledavanja uloge Zeničko-dobojskog kantona u finansiranju medija, prikupljeni su podaci o utrošku sredstava iz Budžeta kantona, koji su realizovane kroz programe i projekte podrške medijima, i podatke dostavljene od općina Zeničko-dobojskog kantona o utrošku sredstava za finansiranje medija iz općinskih budžeta za period 2010 do 2012.godine.

Finansiranje medija iz kantonalnog budžeta

U Budžetu Zeničko-dobojskog kantona, sredstva za finansiranje medija obezbjeđuju se sa više budžetskih organizacija i to: Skupština Kantona, Ured premijera, Ministarstvo za privredu i Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline.

Na razdjelu 10, budžetska organizacija 01, potrošačka jedinica 0001 – SKUPŠTINA KANTONA, tabelarno je prikazan utrošak sredstava iz kantonalnog budžeta kroz **usluge medija i javnog informisanja (usluge emitovanja sjednica)** za podršku TV stanicama i printanim medijim.

2010. godina

R/b	Opis	Medij/Korisnik	Utrošeni iznos (KM)
1	TELEVIZIJSKE STANICE	JP RTV Zenica	24.219
2		NTV Amna Tešanj	10.530
3		NTV IC Kakanj	8.190
4		RTV Maglaj	8.190
5		RTV Visoko	10.530
6		Kablovska televizija	9.360
		UKUPNO :	71.019
1	PRINTANI MEDIJI	NIDP Naša riječ Zenica	3.744
2		Avaz-roto press Sarajevo	2.230
3		Oslobođenje Sarajevo	672

4	Dnevni list National	527
	U K U P N O :	7.173
	S V E U K U P N O :	78.192

2011. godina

R/b	Opis	Medij/Korisnik	Utrošeni iznos (KM)
1	TELEVIZIJSKE STANICE	JP RTV Zenica	14.405
2		NTV Amna Tešanj	8.237
3		NTV IC Kakanj	12.000
4		RTV Maglaj	11.498
5		RTV Visoko	11.000
6		Kablovska televizija	8.986
7		Smart televizija Tešanj	19.375
8		RA-TV doo Tešanj	7.800
		U K U P N O :	93.301
1	PRINTANI MEDIJI	NIDP Naša riječ Zenica	4.680
		U K U P N O :	4.680
	S V E U K U P N O :		97.981

2012. godina

R/b	Opis	Medij/Korisnik	Utrošeni iznos (KM)
1	TELEVIZIJSKE STANICE	JP RTV Zenica	21.608
2		NTV Amna Tešanj	12.730
3		NTV IC Kakanj	17.000
4		RTV Maglaj	16.290
5		RTV Visoko	16.000
6		Kablovska televizija	13.930
7		Smart televizija Tešanj	29.062
8		RA-TV doo Tešanj	11.050
		U K U P N O :	137.670
1	PRINTANI MEDIJI	NIDP Naša riječ Zenica	3.276
		U K U P N O :	3.276
	S V E U K U P N O :		140.946

Iz naprijed navedenih tabelarnih prikaza je vidljivo da je u okviru budžetske organizacije- Skupština Kantona za period 2010-2012. godina kroz usluge medija i javnog informisanja utrošeno **317.119 KM**.

Na razdjelu 11, budžetska organizacija 01, potrošačka jedinica 0001 – URED PREMIJERA, u posmatranom periodu utrošena su sredstva kroz **transfere** za podršku radio stanicama, TV stanicama, printanim medijima i blogovima u okviru budžetske organizacije

Vlada Zeničko-dobojskog kantona u cilju poboljšanja kvaliteta rada i razvoja medija sa područja Zeničko-dobojskog kantona, opredjeljuje sredstva u Budžetu, koje realizuje kroz Program utroška sredstava za podršku medijima sa područja Zeničko-dobojskog kantona. Ovim programom Vlada je obuhvatila gotovo sve medije sa područja Kantona, kako javne tako i privatne, te sve vrste medija (tv, rtv, radio, štampa), koji zadovoljavaju kriterije utvrđene u ovom programu. Pojedinačni iznosi finansijske pomoći za medije limitirani su iznosom ukupno raspoloživih, odnosno budžetom predviđenih sredstava i brojem medija. Visinu odobrenih iznosa predlaže Komisija za medije u skladu sa već ranije usvojenim kriterijima. Iz tih razloga raspodjelom nisu obuhvaćeni svi mediji niti svi projekti.

Vlada ZDK, imajući u vidu iskazani interes medija, a na prijedlog Komisije za medije, vrši raspodjelu sredstava, a **Ured premijera Zeničko-dobojskog kantona** zaključuje ugovore sa svakim od medija pojedinačno.

2010. godina

R/b	Opis	Medij/Korisnik	Utrošeni iznos (KM)
1	Transfer za podršku radio stanicama	BM Radio	15.000
2		K-projekt Radio postaja Žepče	3.000
3		Q radio	3.000
4		Radio ZOS	3.000
5		Radio Breza	3.000
6		Radio Kakanj	3.000
7		Radio Olovo	3.000
8		Radio postaja Bobovac	3.000
9		Radio postaja Usora	3.000
10		Radio Q	3.000
11		Radio Tešanj	3.000
12		Radio Zavidovići	3.000
13		Radio Žepče	3.000
14		Zenit radio	3.000
	U K U P N O :		54.000
1	Transfer za podršku televizijskim stanicama	JP RTV Zenica	20.000
2		Magazin plus	2.000
3		NTV Amna Tešanj	6.000
4		NTV IC Kakanj	7.000
5		RTV Maglaj	7.000
6		RTV Visoko	8.000
	U K U P N O :		50.000
1	Transfer za podršku printanim medijima i novim medijima (blogovima)	Biznis monitor	2.500
2		Naše novine	2.000
3		NIDP Naša riječ Zenica	4.000
4		NNA Onasa	3.000
5		PUD Kakanjske novine	3.000
6		Super info	2.000
7		Zeda info servis	6.000
8		Zenicablog	2.500
	U K U P N O :		25.000
1	Sredstva rezerve - mediji	Smart televizija d.o.o. Tešanj	4.000
	S V E U K U P N O :		133.000

Napomena : sredstva rezervi će se odobravati od strane Ureda premijera za projekte koji se ne mogu planirati ovim programom, a od važnosti su za Kanton u ovoj oblasti.

Tabelarni prikaz utrošenih sredstava iz kantonalnog budžeta kroz **usluge javnog informisanja i odnosa sa javnošću (objava čestitki, reklame)** u okviru budžetske organizacije – Ured premijera

R/b	Opis	Medij/Korisnik	Utrošeni iznos (KM)
1	PRINTANI MEDIJI	NIPP Naša riječ Zenica	4.533
2		Avaz-roto press Sarajevo	6.960
3		Udruženje "Selam"Zenica	2.340
4		Islamski omladinski saf	1.170
		U K U P N O :	15.003

Iz naprijed navedenih tabela je vidljivo da je u okviru budžetske organizacije-Ured premijera po osnovu finansiranja medija u 2010. godini utrošeno **148.003 KM**.

Tabelarni prikaz utrošenih sredstava iz kantonalnog budžeta kroz **transfer** za podršku radio stanicama, TV stanicama, printanim medijima i blogovima u okviru budžetske organizacije – **Ured premijera**

2011. godina

R/b	Opis	Medij/Korisnik	Utrošeni iznos (KM)
1	Transfer za podršku radio stanicama	BM Radio	10.000
2		K-projekt Radio postaja Žepče	4.000
3		Q radio	4.000
4		Radio 1503 Zavidovići	4.000
5		Radio ZOS	4.000
6		Radio Antena	4.000
7		Radio Breza	4.000
8		Radio Kakanj	4.000
9		Radio Olovo	4.000
10		Radio postaja Bobovac	4.000
11		Radio postaja Usora	4.000
12		Radio Q	4.000
13		Radio Tešanj	4.000
14		Radio Žepče	4.000
15		Zenit radio	4.000
		UKUPNO :	66.000
1	Transfer za podršku televizijskim stanicama	JP RTV Zenica	20.000
2		KTV Zavidovići	2.000
3		NTV Amna Tešanj	3.000
4		NTV IC Kakanj	7.500
5		RTV Maglaj	10.000
6		RA-TV Jelah	2.000
7		Smart televizija d.o.o. Tešanj	2.000
8		RTV Visoko	10.000
		UKUPNO :	56.500
1	Transfer za podršku printanim medijima i novim medijima (blogovima)	Biznis monitor	2.000
2		Naše novine	1.500
3		Magazin Plus	1.500
4		Magnet studio d.o.o. (Maglaj.net)	1.500
5		Visoko.co.ba	1.500
6		Superinfo d.o.o.	2.000
7		Zeda info servis	2.000
8		Zenicablog	3.000
		UKUPNO :	15.000
	SVEUKUPNO		137.500

Tabelarni prikaz utrošenih sredstava iz kantonalnog budžeta kroz **usluge javnog informisanja i odnosa sa javnošću (objava čestitki, reklame)** u okviru budžetske organizacije – **Ured premijera**

R/b	Opis	Medij/Korisnik	Utrošeni iznos (KM)
1	RADIO STANICE	BM Radio	345
2		Radio 1503 Zavidovići	80
3		Radio Breza	234
		U K U P N O :	659
1	TELEVIZIJSKE STANICE	JP RTV Zenica	551
2		RTV Maglaj	562
3		RTV Visoko	100
		U K U P N O :	1.213
1	PRINTANI MEDIJI I NOVI MEDIJI (blogovi)	NIDP Naša riječ Zenica	4.161
2		Avaz-roto press Sarajevo	605
3		Udruženje "Selam"Zenica	2.340
4		Superinfo d.o.o.	1.404
		U K U P N O :	8.510
	S V E U K U P N O :		10.382

U 2011. godini u okviru budžetske organizacije – Ured premijera je po osnovu finansiranja medija utrošeno **147.882 KM**.

Tabelarni prikaz utrošenih sredstava iz kantonalnog budžeta kroz **transfer** za podršku radio stanicama, TV stanicama, printanim medijima i blogovima u okviru budžetske organizacije – **Ured premijera 2012. godina**

R/b	Opis	Medij/Korisnik	Utrošeni iznos (KM)
1	Transfer za podršku televizijskim stanicama	KTV Zavidovići	2.925
2		NTV Amna Tešanj	2.983
3		NTV IC Kakanj	3.000
4		RTV Maglaj	2.000
5		RA-TV Jelah	800
6		Smart televizija d.o.o. Tešanj	1.200
7		RTV Visoko	3.000
		U K U P N O :	15.908
1	Transfer za podršku printanim medijima	NIDP Naša riječ Zenica	2.500
		U K U P N O :	2.500
	S V E U K U P N O :		18.408

Tabelarni prikaz utrošenih sredstava iz kantonalnog budžeta kroz **usluge javnog informisanja i odnosa sa javnošću (objava čestitki, reklame, usluge snimanja)** u okviru budžetske organizacije – **Ured premijera**

R/b	Opis	Medij/Korisnik	Utrošeni iznos (KM)
1	RADIO STANICE	BM Radio	526
		U K U P N O :	526
1	TELEVIZIJSKE STANICE	JP RTV Zenica	250
2		RTV Maglaj	1030
		U K U P N O :	1.280
1	PRINTANI MEDIJI I NOVI MEDIJI (blogovi)	NIDP Naša riječ Zenica	3.510
2		Avaz-roto press Sarajevo	600
3		Udruženje "Selam"Zenica	2.340
4		Superinfo d.o.o.	1.404
5		Zenicablog	200
		U K U P N O :	8.054
		S V E U K U P N O :	9.860

U 2012. godini finansiranje poslovne saradnje s medijima sa područja Zeničko-dobojskog kantona u okviru budžetske organizacije – Ured premijera iznosi **28.268 KM**.

Bitno je napomenuti da je u 2010. godini u okviru Ureda premijera za finansiranje medija kroz transfer (program podrške medijima sa područja Zeničko-dobojskog kantona) realizovano 96% plana, odnosno od planiranih 139.000 KM utrošeno je 133.000 KM. U 2011. godini plan realizacije utroška po osnovu transfera za podršku medijima je iznosio 100%, odnosno planirano je i utrošeno za ovu namjenu 137.500 KM. U 2012. godini je od planiranih 100.000 KM po osnovu transfera za podršku medijima utrošeno 18.408 KM (zaključno sa 17.12.2012. godine).

Na razdjelu 18, budžetska organizacija 01, potrošačka jedinica 0001 – MINISTARSTVO ZA PRIVREDU po osnovu finansiranja medija u periodu 2010-2012 godina utrošena su sredstva za namjene i u iznosima kako slijedi :

2010. godina

R/b	Opis	Medij/Korisnik	Namjena (cilj)	Utrošeni iznos (KM)
1	TELEVIZIJSKE STANICE	NTV IC Kakanj	Medijsko predstavljanje značaja uvođenja ISO standarda u firmama u Ze-do kantonu	10.000
		U K U P N O :		10.000
1	PRINTANI MEDIJI	NIDP Naša riječ Zenica	Sufinansiranje izdavanja specijalnog izdanja lista "Naša riječ" tokom 17 BH sajma ZEPS 2010	4.000
2		Avaz-roto press Sarajevo	Objava oglasa-javni poziv	10.596
3		Superinfo d.o.o.	Štampanje prigodnog izdanja uz 17. generalni BH sajam "ZEPS 2010"	3.000
4		Biznis monitor Zenica	Finansiranje serijala radijskih emisija "Privredni vjesnik" putem radio stanice "Radio Zenit"	2.000
5		Privredna štampa Sarajevo	ZIPS-2010	500
		U K U P N O :		20.096
	S V E U K U P N O			30.096

2011. godina

R/b	Opis	Medij/Korisnik	Namjena (cilj)	Utrošeni iznos (KM)
1	TELEVIZIJSKE STANICE	JP RTV Zenica	Proizvodnja i emitovanje televizijskog serijala "Svijet uspješnih" na području Ze-do kantona	20.000
		U K U P N O :		20.000
1	PRINTANI MEDIJI	NIDP Naša riječ Zenica	Sufinansiranje izdavanja specijalnog izdanja lista "Naša riječ" tokom 18. BH sajma ZEPS 2011.	1.000
2		Avaz-roto press Sarajevo	Objava oglasa-javni poziv	8.138
3		Privredna štampa Sarajevo	ZIPS-2011	500
4		NIDP Naša riječ Zenica	Objava oglasa	2.632
		U K U P N O :		12.270
	S V E U K U P N O			32.270

2012. godina

R/b	Opis	Medij/Korisnik	Namjena (cilj)	Utrošeni iznos (KM)
1	PRINTANI MEDIJI	NIDP Naša riječ Zenica	Sufinansiranje izdavanja specijalnog izdanja lista "Naša riječ" tokom 19. BH sajma ZEPS 2012.	1.500
		Superinfo - Zenica	Štampanje prigodnog izdanja uz 19. generalni BH sajam ZEPS 2012.	1.000
2		Avaz-roto press Sarajevo	Objava oglasa - javni poziv	9.585
3		Privredna štampa Sarajevo	ZIPS-2012	500
4		Oslobođenje Sarajevo	Objava oglasa	1.722
5		Nezavisne novine	Objava oglasa	468
		U K U P N O :		14.775

Iz naprijed navedenih tabelarnih prikaza uočljivo je da utrošak finansijskih sredstava po osnovu finansiranja medija u okviru budžetske organizacije – Ministarstvo privrede za period 2010-2012. godina iznosi **77.141 KM**.

Na razdjelu 11, budžetska organizacija 01, potrošačka jedinica 0001 – **MINISTARSTVO ZA PROSTORNO UREĐENJE, PROMET I KOMUNIKACIJE I ZAŠTITU OKOLINE**, po osnovu Programa utroška sredstava Fonda za zaštitu okoline za period 2010 - 2012. godina utrošena su sredstva za namjene i u iznosima kako slijedi :

R/b		Medij/Korisnik	Namjena (cilj)	Utrošeni iznos (KM)		
				2010. godina	2011. godina	2012. godina
1	PRINTANI MEDIJI	Izdavanje časopisa o zaštiti čovjekove okoline "Ze-do eko"	Redovno informisanje o aktivnostima na području svih općina Zeničko-dobojskog kantona, trendovima u oblasti zaštite okoline, te podizanje ekološke svijesti svih slojeva stanovništva, a naročito mladih	12.000	12.000	10.000
2		"Napiši priču-uradi sliku"	Ovaj projekat realizira se u saradnji sa NIDP "Naša riječ" zenica, a podrazumijeva izradu literarnih i likovnih radova sa tematikom zaštite okoline, učenika osnovnih i srednjih škola sa područja Zeničko-dobojskog kantona	5.000	5.000	5.000
		UKUPNO :		17.000	17.000	15.000

Iz tabelarnih prikaza je vidljivo da je u periodu 2010.-2012. godina u okviru budžetske organizacije **Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline** za printane medije utrošeno **49.000 KM**.

Finansiranje medija iz općinskih budžeta

U općinskim budžetima također se izdvajaju sredstva za podršku medijima. Finansiranje medija iz općinskih budžeta se odnosi uglavnom na medije lokalnog karaktera sa ograničenim dometom emisije i sa komercijalnim programskim sadržajima, a vrši se : putem subvencija, kao što je slučaj u općinama : Visoko (subvecije za JP RTV Visoko), Breza (subvencije privatnom mediju- Radio Breza), putem grantova neprofitnim organizacijama i ugovora o poslovnoj saradnji kao što je slučaj sa općinom Zenica (grant neprofitnoj organizaciji RTV Zenica, finansijska pomoć po ugovoru o poslovnoj saradnji sa BM Radio, Zenit radio, Super info), općinom Tešanj (ugovori sa RTV Tešanj, Smart TV Tešanj, Antena radio Jelah, Radio Matuzići, BM radio Zenica itd.).

Tabelarni pregled koji slijedi predstavlja pregled utrošenih sredstva za medije iz općinskih budžeta. Prikazani podaci preuzeti iz dostavljenih izvještaja općina na području Zeničko-dobojskog kantona:

Naziv općine	UTROŠENA SREDSTVA (KM)									UTROŠAK SVEUKUPNO ZA OPĆINU
	2010. godina			2011. godina			2012. godina			
	Elektronski mediji	Printani mediji	UKUPNO	Elektronski mediji	Printani mediji	UKUPNO	Elektronski mediji	Printani mediji	UKUPNO	
BREZA	24.550	156	24.706	18.891	156	19.047	27.209	132	27.341	71.094
USORA	39.996	0	39.996	48.000	0	48.000	44.000	0	44.000	131.996
KAKANJ	38.289	60.130	98.419	53.034	26.721	79.755	46.533	14.646	61.179	239.353
VAREŠ	10.000	0	10.000	16.000	0	16.000	18.000	0	18.000	44.000
VISOKO	133.637	0	133.637	156.794	0	156.794	132.250	600	132.850	423.281
TEŠANJ	26.366	0	26.366	30.553	2.340	32.893	26.043	3.065	29.108	88.367
OLOVO	27.200	0	27.200	27.420	0	27.420	28.950	0	28.950	83.570
MAGLAJ	15.000	3.500	18.500	18.234	5.000	23.234	23.046	4.000	27.046	68.780
ZAVIDOVIĆI	23.654	6.000	29.654	40.133	6.000	46.133	35.235	6.000	41.235	117.022
ZENICA	336.600	0	336.600	361.600	6.000	367.600	366.600	4.500	371.100	1.075.300
ŽEPČE	25.700	0	25.700	22.528	0	22.528	23.000	0	23.000	71.228
DOBOJ-JUG	9.985	900	10.885	11.181	1.500	12.681	12.478	1.000	13.478	37.044
U K U P N O :	710.977	70.686	781.663	871.259	47.717	852.085	783.344	33.943	817.287	2.451.035

ZAKLJUČAK SA PRIJEDLOGOM MJERA

Na području Zeničko-dobojskog kantona djeluje ukupno registrovanih 45 medija, od čega je 17 radio stanica, 9 TV stanica, 6 printanih medija i 13 novih medija. Relativo veliki broj medija nije pouzdan indikator ekonomski jake i dinamične medijske sfere. Izvori finansiranja medija su ograničeni sa jedne strane, zbog iznimno male ukupne vrijednosti tiraža reklama, što ugrožava opstanak komercijalnog dijela prihoda, te sa druge strane zbog limitiranih sredstava koja se izdvajaju iz kantonalnog i općinskih budžeta. Kao posljedica teške finansijske situacije, plate novinara nisu konkurentne drugim sličnim profesijama, a uz to su i neredovne. Česta pojava je da novinari nisu u radnom odnosu i da rade bez ikakvih ugovora i bez plaćenog penzijsko-zdravstvenog osiguranja.

Najznačajnija razmjena informacija u posljednje vrijeme odvija se putem *novih medija*. Informativne službe i službe za odnose s javnostima nisu formirane u svim lokalnim organima vlasti. Većina TV stanica je u privatnom vlasništvu, te je njihovo finansiranje gotovo u pravilu zasnovano na vlastitom komercijalnom programu. Tematski sadržaj programa televizijskih stanica se uglavnom svodi na informativni, zabavni i rekreativni program, te kulturu i sport. Dominantne vrste priloga su: vijesti, reportaže, izvještaji. Procenat vlastitog programa u ukupnoj programskoj šemi se kreće u rasponu od 40% do 70%.

Većina elektronskih medija pokriva lokalno područje, a samo jedan manji broj TV i radio stanica pokriva kantonalno i regionalno područje. Na području Zeničko-dobojskog kantona nema dnevnih novina, tako da se protok informacija obavlja u sedmičnim, petnaestodnevničkim i mjesečnim izdanjima novina. „Naša riječi“ i „Superinfo“ imaju regionalni/kantonalni karakter. U ostalim općinama se radi o lokalnim novinama koje obrađuju informacije vezane za matičnu općinu.

S ciljem unapređenja rada medija i stvaranja demokratskog javnog mnijenja, mediji, općinske i kantonalne vlasti bi trebali poduzeti slijedeće:

MJERE

- U cilju kvalitetnije medijske pokrivenosti i unapređenja rada medija, detaljnije definisati kriterije za dodjelu sredstava iz budžeta općina i Kantona kroz transfere, te putem javnih poziva i kroz «tržišnu utakmicu» pružiti mogućnost medijima da se izbere za svoju poziciju na tržištu.
- Svjedoci smo postojanja novih medijskih tehnologija, kao što su internet portali, privatizirani mediji, profitabilni mediji, te mediji koji na razno razne načine pokušavaju doći do brzog izvora zarade. U jednom takvom sveopštem medijskom šarenilu, neophodno je napraviti selekciju u smislu sagledavanja svih aspekata, kao što su razvijenost kapaciteta medija, što podrazumijeva : broj zaposlenih, troškove poslovanja, doprinos u domenu javnog informisanja, doprinos u informisanju građana i pravnih subjekata u funkciji javnog servisa.
- Prednost dati finansiraju projekata medijskih kuća koji tretiraju društveno značajne teme i sadržaje: zapošljavanja, evropskih integracija, ekologije, maloljetničke delinkvencije, socijalne i zdravstvene zaštite, narkomanije, omladinskih pitanja, sporta, demokratizacije društva, nevladinog sektora, kulture i obrazovanja.
- U općinama koje još nisu formirale informativne službe i službe za odnose s javnostima nužno je razmotriti mogućnost formiranja tih službi.
- Potrebno je u medijskim kućama raditi na kadrovskom i profesionalnom jačanju, na stvaranju profesionalnih standarda, neovisnog novinarstva, a sve s ciljem formiranja kritičkog javnog mnijenja i demokratizacije bosanskohercegovačkog društva.
- Prilikom dodjele stipendija studentima iz općinskih i kantonalnih budžeta u obzir uzeti i kadrovske potrebe medija.

**Radna grupa za izradu
Informacije o stanju i funkcionisanju
medija na području Zeničko-dobojskog kantona**
